

Barn i 1950erne i Holmbladsgade

Den nederste ende af Holmbladsgade

Jeg er født i 1942 i et arbejderhjem. En lille moderne lejlighed på 52 m² i Holmbladsgade 107M, III th. Vi sov alle i samme rum - i køjesenge. der var 4 etager og alle lejlighederne i min opgang var to værelses - altså 52 m².

I stuen i vores opgang var en børnehave. den gik også ind i næste opgang. I dag kan jeg beregne den til at være 106m² og der gik 60 børn i den. Lederen heraf hed frk. Herling.

Bebyggelsen lå ikke ud til Holmbladsgade, men var en lille sidegade med to gule blokke på hver side heraf. I dag kaldes det Tjørnerækken (skønt der ingen tjørne er!)

Pengene var knappe i familien og både min mor og far arbejdede. Desværre blev min far af og til arbejdsløs Der var kødfri dage og grød var ofte på menuen.

Min mor syede selv alt vores tøj og 2 par sko, var absolut en luksus. Jeg prøvede selv at komme i børnehaven; men var der kun ganske kort tid. Jeg græd så meget og var så umulig, at min mor sagde sit arbejde op og tog mig ud af den igen. Herefter tog hun eftermiddags og aftenarbejde.

Min far var bager og kom hjem om eftermiddagen ved 14 tiden, så kunne min mor gå på arbejde. Men mest gjorde hun rent om aftenen.

Ejendommen lå helt nede for enden af Holmbladsgade på den "ulige nummer side". Det var den sidste boligblok inden fabrikken Celludan og de åbne marker.

På den anden side af gaden "de lige numre" var der endnu en boligblok, der lå lidt for sig selv. Den så ud som om den var bygget i 1890erne med små lejligheder, toiletter på gangene og selve facaden var med pynteudhæng og gesimser.

Efter den ejendom lå der nogle små lave huse, hvor der var fabrikker og værksteder bl.a. en bolchefabrik, som en fader af børnene i Holmbladsgade arbejdede på: Jørgen, Alice, John og Allan Jensen. Eet af husene var en hvid tilbagetrukket villa, måske en privat bolig eller en virksomhed. den var i hvert fald opført som privat villa med en lang allé som indkørsel.

Efter de lave huse kom så en stor grå bygning i 4 etager. En fabrik som lå på hjørnet af Strandlodsvej og Holmbladsgade. Jeg tror det var en tobaksfabrik!!

Efter Celludan og den grå fabrik var der som sagt land. På den anden side af Strandlodsvej lå en bondegård på den "ulige side" og så endte Holmbladsgade i en bom, der stod foran Amagerbanens spor. Her kunne man gå cykle igennem og kom så til en stor grøn fællede med masser af ukrudt, småbuske og murbrokker etc.

Der havde vist nok i tidernes morgen været kolonihaver, for der var spor efter haveblomster og nedrevne huse. Men det var vores tumleplads og gå-på-opdagelse-legested sammen med Kløvermarken. Men Skraldehaverne, som vi kaldte området, var meget mere spændende at gå på opdagelse i.

Holmbladsgade 106,107,108 og 109 blev bygget i 1939-40.

Mine forældre flyttede ind i 1940. Til en moderne lejlighed med varmt og koldt vand - hver søndag!! og et badeværelse der var lille, meget lille! Når man tog brusebad kom vandet også ud over WC-et og håndvasken. De var utroligt glade for at de fik den, det var som at vinde i lotteriet. De ventede ½ år på at få den.

Lige efter krigen blev der oprettet en lejr for tyske flygtninge på det område som senere Philips fabrik blev bygget. Her blev en masse grønne barakker opstillede og med hegn for hele vejen rundt. Der var en indgang som blev bevogtet af soldater. Vi måtte ikke gå derned. men jeg har da været dernede sammen med veninder og stirret ind bagved hegnet, hvor blege børn løb og legede.

Jeg kan huske jeg spurgte min mor, hvorfor de var lukket inde og hvorfor vi ikke måtte besøge dem. Min mor svarede, at det skulle jeg ikke bekymre mig om, men det var strengt forbudt at gå derned. Jeg ved ikke hvad der blev af dem; men lejren blev revet ned omkring 1949-50.

Rationeringskort hentede vi på Østrigsgade skole, den lille skole i Ungarnsgade. Her stod vi i kø i pigernes gymnastiksal for at hente de mærker vi var berettiget til og få stempel i rationeringsmærkebogen som viste, når vi fik mærker udbetalt, hvilke mærker det var, og hvad vi som familie havde ret til.

Jeg synes, jeg har haft en god barndom, med kærlige forældre, selvom pengene var små og de begge måtte arbejde. Til gengæld lærte det mig ansvar i en tidlig alder.

Da jeg var pige måtte jeg sørge for en hel del af de hjemlige ting fra ret tidlig alder, indkøb, madlavning, rengøring og passe på min lillebror. Ikke altid til min tilfredshed; men jeg lærte, hvordan en lille husholdning skal foregå, om økonomi og sparsommelighed og om at holde, hvad der er lovet.

Vi købte ind i Holmbladsgade. Det var hele min verden. Der var masser af butikker. Vi handlede i det lokale mejeri hos Frk. Mortensen og hos købmand Jensen i Holmbladsgade 109. Den eneste forretning der lå for enden af vores blok.

Mine forældre var medlem af Brugsen, som lå i nærheden af os, på den anden side af gade. Bageren lå på hjørnet af Bremensgade. Der var en god fiskehandler, med store fiskebassiner, hvor vi selv kunne fiske torsken eller lign. op. Den lå i et indhak i en slags barak, på højre side af gaden dvs. på samme side som bageren Kaskø.

Der lå flere slagtere og en fantastisk viktualieforretning, næsten nede ved hjørnet til Østrigsgade. Hvad den hed ved jeg ikke, men jeg kan huske der stod: Charcutteri på facaden. Et mærkeligt ord.

Den bedste bager var Kaskø-men også Napoli havde godt brød. I en periode arbejdede min far-som var konditor -både hos Kaskø og i Napoli. Så brød og kager manglede vi aldrig. Senere kom han op på Amagerbrogade og arbejdede.

Min veninde Inge Jensens mor stod i charcutteriet og ekspederede. Jeg kan især huske deres skinkesalat; men desværre var det ret sjældent vi fik den, for der var for dyrt at handle, sagde min mor.

Når der skulle købes tøj eller evt. legetøj ind til os børn, så var min far med i byen. Dengang anså jeg det som noget naturligt, at både min far og mor var med, når jeg f.eks. skulle have nye sko og det blev diskuteret helt igennem, om det nu var fornuftige og holdbare sko, og sko jeg kunne vokse i.

Det kunne gå hårdt udover de sko, jeg selv virkelig faldt for, for hvis de ikke var hverken varme, fornuftige eller især holdbare og til at vokse i blev de eftertrykkeligt kasserede. Skete det, vi kom hjem med et par sko, jeg ville have og som ikke var helt så gode at gå i, måtte jeg slide dem op, uanset jeg havde ondt i fødderne eller frøs.

Den sidste gang min far var med til fælles indkøb var min konfirmationskjole.

Her havde jeg ønsket mig noget silke-organza, et stykke stof, som var virkeligt dyrt og begge mine forældre talte sammen og talte. Men jeg fik faktisk lov til at få det og min mor syede en fantastisk kjole, som blev syet om igen og igen.

Jeg havde en bluse af stoffet til jeg var 30 år, så kunne det ikke mere. Det var en milepæl i mit liv, at få noget så smukt og kostbart.

Som sagt var der fantastiske legepladser helt nede for enden af Holmbladsgade, hvor Amagerbanen krydsede den, og den endte blindt. Vi kaldte dem Skraldehaverne og her var der vild natur lige udenfor vore hjem.

Der lå faktisk en firlænget gård lige før, hvor Amagerbanen gik og længere ude i det grønne område lå det vi kaldte Slottet. En slags palæbygning med et tårn. (Jeg ved ikke hvad den blev brugt til).

Om vinteren blev der kørt store snebunker ned for enden af gaden - på den plads, hvor senere Philips byggede deres fabrik. I disse snebunker byggede vi børn huler og glidebaner og legede til langt ud på aftenen. Klokken har nok kun været 16-17-men det var jo mørkt.

På samme plads kom der årligt et cirkus, cirkus Louis og et omreisende Tivoli med luftgynger, karruseller, tombolaer osv. Min første forelskelse - jeg var vel 12-13 år - var i den unge mand, der passede luftgyngerne. Uh - hvor var han flot og tænk jeg fik et par gratis ture af ham. LYKKE!!!

Længere ned af Holmbladsgade lå som sagt bolchekogeriet. Og det var et paradys, at komme ind og se dem lave bolcher og få nogle bolcheender og noget affald derfra.

Nede bag vores blok lå åen. Her kunne vi løbe på skøjter. Ellers var der en skøjtebane i en park, der hed Sundparken. Her var der også en legeplads og grønne områder med buske og træer. Og et vandtårn Sundby vandtårn.

Bag Holmbladsgade lå Vermlandsgade med sidegader. Her lå en masse små fabrikker og vejen var om søndagene helt øde. Så det var vores rulleskøjtebane. En herlig vej at løbe på, fordi den var glat og uden huller og man kunne løbe langt.

Bag blokkene lå også en å. den havde intet navn. det skete vi gik ned i den, Men siderne var så stejle, at de var svære at kravle op og ned ad. Men skøjtet nogle vinter blev der. Selvom det var bedre at besøge skøjtebanen i Sundparken.

Langs vores blok lå en fabrik Celludan, her lavede man plastik bl.a. hønse- og dueringe. Her gjorde vi børn af og til indbrud og sikrede os tusindvis af disse hønseringe. Jeg kunne bygge flere hønserings-tasker heraf. Men jeg kan huske at een gang blev de store drenge taget af politiet.

I gården mellem de to blokke i Holmbladsgade 106-109 stod der et kæmpe pæretræ. En overlevelse fra den gård, der havde ligget der. Det bar de herligste gråpærer. I september måned når pærerne næsten var modne - de skulle helst være en lille smule hårde i det - kravlede de store drenge op i træet, rystede pærer ned på asfalten og samlede dem i lommer, pullovers, poser etc.

Alle beboerne var på gaden, når det skete for at sikre sig nogle pærer. Vi børn kunne så samle de pærer op, der havde fået skade og var blevet mast af asfalten; men de smagte faktisk bedre der, hvor de var blevet knust.

Een af de specielle oplevelser fra min barndom var flyvemaskinerne. I begyndelsen af 50'erne fik Danmark de første jetjagere af amerikanerne. Det var en del af Marshallhjælpen til os.

De kom sejlene til benzinøen, hvor de blev placeret på ladvogne og kørt i korteger med politi og traktorer til at trække dem. Her kørte de via Kløvermarksvej, gennem Holmbladsgade, via Østrigsgade, Backersvej og Kastrupvej til Lufthavnen. Alle folk stod i vinduerne eller gik ned på gaden for at se dem. Hvorfor det skulle ske på denne måde er jeg aldrig blevet klar over; men det var en stor og spændende oplevelse.

I skole i Østrigsgade Skole

Jeg blev tidligt klassificeret som ikke boglig, ikke egnet til at læse, så jeg kom i eksamensfri mellemskole (det hed det dengang).

De første 5 år gik jeg i en blandet klasse, hvor Åge Vitt-Nielsen var klasselærer og Jørgen Wolthers regnelærer. Senere fik vi lærer Keld Irgens-en dengang meget ung og frisk lærer.

Jeg havde også fornøjelse af at have Bent Kallehave-som var helt nyuddannet, da han kom til os. Og han var en fantastisk sjov og kreativ lærer. Han lå og legede skjul med os og gemte sig under det gammeldags høje kateder. Senere hen blev han kendt i fjernsynet for sine dukkespil. Og jeg har flere gange som voksen mødt ham derinde og snakket med ham, om hans arbejde.

Det gik ikke godt i underskolen. Vitt-Nielsen synes jeg digtede for meget om alting, og jeg lavede vist heller ikke mine lektier. I hvert fald kan jeg huske en dag, hvor jeg for en gangs skyld havde skrevet mine staveord, og så nægtede han at se dem.

Jeg fik tit eftersidninger. Drengene i klassen fik valget mellem lussinger eller eftersidning. Men han slog ikke på pigerne - desværre!. Så man måtte hjem og have skrevet den seddel under. Jeg blev flyttet fra første række ned bag til de *dumme*.

Da Vitt-Nielsen blev udnævnt til viceskoleinspektør på Christianshavn samlede gamle elever ind til en gave til ham. Det var i 1955 og man bad mig være med-som nu gik i 2F.M. Jeg sagde ja, og var med til at overbringe ham gaven. Da overraskede han mig meget, for han gav

mig faktisk en undskyldning for al den smerte og de problemer han havde givet mig: "Tilgiv mig Grethe, Jeg tog fejl af dig" Den sætning har jeg faktisk gemt på altid.

Og det var en oprejsning for mig og hel underligt, at en voksen og efter min mening *gammel* og meget autoritær mand sagde undskyld til mig lille pige. Jeg ved dog, at mine skolekammerater så og ser anderledes på ham. de var meget glade for ham.

Een ting er dog sikkert. Vi kom helt skævt ind på livet af hinanden. Han kunne ikke tage min fantasi og jeg vidste slet ikke, hvordan jeg skulle leve op til hans krav som skolelærer, så derfor digtede jeg endnu flere historier.

Men så kom Jørgen Haahr og forsøgene til min skole og alting ændrede sig.

Kort fortalt gik forsøgene ud på, at musik og sang kunne effektivisere indlæringen og motivationen for at lære hos børnene. Forsøgene er i dag berømte og der refereres faktisk af og til fra dem. De var et forsøg, som havde succes.

Det var fantastisk at være med til. Jeg selv voksede og groede i den periode. Inspektør Jørgen Haahr fik mine forældre til at engagere sig i skolens liv. I musik og sangaftnerne, i møderne og mine egen klasse og den læring, der skete her. I ældre elevs aften med sang, dans, oplæsning og kaffebord.

Jørgen Haahr kendte både mig og mine forældre, en for mig usandsynlig virkelighed; men det skete. Så fra at være en usynlig, støjende, frasorteret og mere eller mindre umulig elev, fik jeg opmærksomhed og blev positivt vurderet.

Min egen klasselærerinde Ellen Sløk-Andersen ansporede mig også og satte fokus på mig, som hun sagde, "du skal i mellemskolen, og det kan du sagtens klare". Det var en milepæl uden sammenligninger, som førte til, at jeg fik en ny chance og kom i mellemskolen og fik taget en realeksamen på Sundbyøster Skole.

Ellen Sløk-Andersen boede ved siden af os, og jeg havde kontakt med hende også efter jeg havde skiftet skole og var kommet i mellemskolen.

Vi var flyttet til en større lejlighed, hvor jeg - oh fryd - fik mit eget værelse. Ellen Sløk-Andersen ville gerne, at jeg læste videre som lærer. Det ville jeg også selv forfærdeligt gerne være. Hun snakkede meget med mine forældre herom; men min far fastslog, at han ikke havde råd til, at jeg læste. Jeg måtte ud og arbejde for at være med til at forsørge familien.

Det var en anden -lidt negativ milepæl! Senere i livet kom jeg til at undervise.

Ud af skolen og i arbejde

Jeg fik som sagt taget en mellemskoleeksamen og en realeksamen. Så kom jeg i lære på kontor. Tjenes penge skulle der, og betale for kosten derhjemme også.

Jeg kan huske at min første løn som udlært købte jeg en stor buket blomster til min mor og noget helt uhørt - nemlig en hummer!. Hvor jeg fik den idé fra kan jeg slet ikke komme i tanke om i dag. Men jeg kan huske, da vi skulle koge den. Min mor læste i en bog, at den skulle i en stor gryde med kogende vand. Hun havde en trykkoger -

og der kom den i; men den sprællede noget. da vi skulle spise den, var der jo ikke ret meget kød på - til alle 4.

Men vi fik da noget ud af den. Min far måtte tage hammer og tang i brug for at få skallen knust. Min mor ville aldrig have hummer efter den oplevelse.

60erne var jo gode. Hele familien mærkede velstanden. Min fars arbejdsløshedsperioder var ophørt og jeg selv fik en god løn. Min lillebror Keld kom i malerlære.

Min mor arbejdede dog stadig. Hun gjorde rent på forskellige kontorer. Hun havde, mens jeg var mindre, arbejdet hos Glud og Marstrand i kantinen.

Senere kom jeg til SAS og var det en del år. Herefter kom jeg i Illums Bolighus og til sidst på Københavns Fondsbørs som noteringssekretær. Spændende år i aktie- og obligationsnoteringen.

Men jeg havde altid drømt om at studere. Så i en sen alder 38 år - efter en skilsmisse - sagde jeg mit job op - til stor bestyrtelse for familien -og kollegerne på jobbet. Så tog jeg en hel HF og meldte mig ind på RUC.

Her studerede jeg dansk og kommunikation og blev cand. Comm. Færdig i 1986. Efter en del forskellige jobs endte jeg som afdelingschef i KTAS i reklameafdeling. Her var jeg indtil det blev lavet om til TDC.

Så slog jeg mig ned som selvstændig konsulent og det har jeg levet af siden. Jeg underviser personalet og lederne i forskellige firmaer i kommunikation og kreativitet.

Jeg har aldrig fortrudt, jeg skiftede det faste job ud med min egen virksomhed. Det har givet mange skønne, svære, sjove og interessante opgaver, og jeg har mødt mange udfordringer og virkelig mange dejlige mennesker.

Så jeg kom alligevel til at undervise, som Ellen Sløk-Andersen sagde, jeg ville egne mig til.